

REGIONÁLNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Regionální politika v Evropské unii

Regionální politika v Evropské unii

- RP – velmi významné postavení v rámci celkové politiky EU, resp. jedna z nejvýznamnějších politik EU
- z hlediska vynakládaných fin. prostředků dlouhodobě 2. místo
- důvod – cíle evropské integrace, především (dlouhodobý cíl, už od 50. let) vyvážený hospodářský rozvoj a odstraňování rozdílů v ekon. a životní úrovni regionů (podmínka dosažení hospodářské a sociální soudržnosti)
- v současnosti – potřeba přehodnocení mechanismů a přístupů (?)

Regionální politika v Evropské unii

- „Evropa regionů“
- Regiony a:
 - státy
 - veřejná správa (decentralizace, dekoncentrace)
 - prostorové uspořádání (NUTS)

Regionální politika v Evropské unii

- „K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekon. a soc. soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalosti regionů, jimž se dostává nejmenší podpory“ (Akt o jednotné Evropě, 1986, později i Smlouva o Evropské unii, 1992)

Regionální politika v Evropské unii

- RP a vybrané aktivity v oblasti soc. a zemědělské politiky a politiky na podporu zaměstnanosti, resp. strukturální politika – souhrnně politika hospodářské a sociální soudržnosti
- odraz základního principu solidarity – vyspělejší regiony a státy přispívají na ty zaostalejší nebo strukturálně postižené (růst významu vzhledem k rozšiřování EU - například i ČR a SR)
- fungující reg. politika na nadnárodní úrovni je ve světě ojedinělá

Regionální politika v Evropské unii

- 2 východiskové principy:

1. soudržnost

2. konkurenceschopnost

Důvody existence společné RP v EU

- rozpor mezi závažností reg. problémů a schopnostmi (zájmy?) států je řešit
- snaha o prouhloubení hospod. a měnové unie, zavedení „eura“ a s tím propojeného reg. diferencovaného rozmístění výhod
- snaha členských států o kompenzaci (regionálních) dopadů „neregionálních“ politik EU (např. zemědělská politika)
- další

Úrovně RP v EU a její územní jednotky

3 základní úrovně provádění RP v EU:

- nadnárodní – relativně (!) nezávisle, přímo EU
- národní – členské země, silně diferencovaná, postupné „sbližování“, přijímání společných „pravidel“
- regionální – dlouhodobá podpora a rozvoj, lze dále členit...

Úrovně RP v EU a její územní jednotky

- územní jednotky – tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS (fr. La nomenclature des unités territoriales statistiques) (1988)
- význam nejen „statistický“ – data (EUROSTAT)
- také zařazení regionů pod jednotlivé cíle RP (!)
- stanoveny – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 – vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek

- klasifikace NUTS – hierarchie
- NUTS (0), 1, 2, 3 (...)
- územní jednotka může být klasifikována na několika úrovních NUTS
- členský stát může rozhodnout o dalším (navazujícím na NUTS 3) členění
- vyčlenění územních jednotek je primárně ovlivněno stávajícím členěním na správní jednotky (často není právě nejlepším řešením...)

NUTS v ČR

Územní jednotky:

- a) NUTS 5 - obce
- b) NUTS 4 - okresy
- c) NUTS 3 - kraje (VÚSC)
- d) NUTS 2 - sdružené kraje (VÚSC):
 - NUTS 2 Praha - území hl. m. Prahy
 - NUTS 2 Střední Čechy - Středočeský kraj
 - NUTS 2 Jihozápad - kraj Jihočeský a Plzeňský
 - NUTS 2 Severozápad - kraj Karlovarský a Ústecký
 - NUTS 2 Severovýchod - kraj Liberecký, Královehradecký a Pardubický
 - NUTS 2 Jihovýchod - kraj Vysočina a Jihomoravský
 - NUTS 2 Střední Morava - kraj Olomoucký a Zlínský
 - NUTS 2 Moravskoslezsko - kraj Moravskoslezský
- e) NUTS 1 - území celé ČR

KRAJE (NUTS 3) A OKRESY (NUTS 4) ČESKÉ REPUBLIKY

Kraje (NUTS 3) a okresy (NUTS 4) České republiky

OBLASTI (NUTS 2) A KRAJE (NUTS 3) ČESKÉ REPUBLIKY

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

LAU

- od r. 1990
- Local Administrative Units (Místní samosprávné jednotky), v ČR od 2008
- LAU 1 a 2 – okresy a obce (NUTS 4 a 5)

Vývoj RP v EU

- několik etap
- Evropské společenství uhlí a oceli, EHS, ES, EU

1958 - 1973

- individuální přístup členských zemí bez koordinace na nadnárodní úrovni
- představa o „automatickém“ vyrovnání reg. rozdílů (zavedením společného trhu)
- 6 zemí, relativně malé difference, vnitřní reg. disparity (hl. Francie a Itálie) řešené vlastní reg. politikou (s určitou „tradicí“, cca od 40. let)

1958 - 1973

- integrace v počátcích, soustředění na makroekon. otázky (např. obchodní bariéry)
- malý tlak na rozvoj společné reg. politiky
- neexistence společných orgánů, institucí pro RP
- až 1968 – Generální ředitelství Komise Evropských společenství odpovědné za regionální politiku (DG XVI)
- 1957 – Evropský sociální fond
- 1958 – Evropská investiční banka

1974 - 1985

- 1973 – rozšíření – Dánsko, Irsko, VB
- větší rozdíly mezi státy i mezi regiony
- VB – velké vnitřní reg. rozdíly, „kolébka“ RP
- větší tlak na rozvoj společné RP (i její financování)
- 1975 – Evropský fond reg. rozvoje (ERDF) - základní instituce pro správu RP a nástroj snižování reg. rozdílů
- financování zejména národních projektů reg. politiky, i první nadnárodní projekty
- nejvíc financí – Itálie, VB, Irsko, později Řecko, Španělsko, Portugalsko

1986 - 1993

- 1986 – první dva společné (pro všechny státy) programy RP:
- STAR – Rozvoj moderních komunikací
- VALOREN – Zhodnocení vnitřního energetického potenciálu
- celkově období pro reg. a strukturální politiku relativně „velkorysejší“
- zahájení projektu jednotného vnitřního trhu a schválení Aktu o jednotné Evropě
- také specifické programy RP – např. tzv. Integrované středomořské programy (souvislost se vstupem Španělska a Portugalska)

- druhá polovina 80. let – reforma regionální politiky - Akt o jednotné Evropě, definice
- objevil se nový prvek – střednědobé plánování regionálních programů
- hledaly se efektivnější způsoby realizace integračních cílů
- kritika – slabá koordinace RP se zemědělskou a sociální politikou
- proto – 1988 – rozhodnutí o integraci RP s částí soc. a agrární politiky do tzv. strukturální politiky
- 1993 - Založen fond soudržnosti

- pro období 1989 – 1993 – stanovení 5, resp. 6 cílů strukturální politiky:
 1. podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů
 2. přeměna regionů (jejich částí), které jsou ohroženy hospodářským úpadkem
 3. boj s dlouhodobou nezaměstnaností a podpora integrace mladých lidí a osob vyřazených z trhu práce do pracovního procesu
 4. podpora adaptace pracovníků na hospodářské změny a změny ve výrobě
 5. podpora venkovských regionů:
 - a - urychlením strukturálních změn v zemědělství a podporou restrukturalizace a modernizace rybolovu
 - b - umožněním rozvoje a struktur. změn venkov. regionů
- 1, 2, 5b – předmět RP

1994 – 1999

- cíle strukturální politiky se osvědčily
- poprvé se kryje rozpočtovým obdobím EU
- 1995 (po přijetí Finska a Švédska) – 6., resp. 7. cíl – rozvoj a strukturální změny regionů s extrémně nízkým zalidněním
- 1994 – Evropská komise schválila dokument Evropa 2000+ (problematika rozvoje evrop. prostoru v souvislosti s perspektivou rozšíření EU), Rada ministrů pro regionální rozvoj přijala Principy rozvojové politiky evropského prostoru
- dokumenty spolu souvisí, sledují dva základní cíle (hosp. a soc. soudržnost, vnitřní trh)

- oba dokumenty – bez právní závaznosti, ale – určující vliv na reg. rozvoj (jeho trendy) v evropském prostoru
- východisko – regionální plánování – je základním předpokladem harmonického rozvoje atd.
- Evropa 2000+ - základní koncepční dokument pro tvorbu reg. strategií a koncepcí na národní úrovni
- PRPEP – východisko nového pojetí RP:
 - posílení významu tzv. měkkých opatření (nehmotných investic)
 - orientace na lidské zdroje
 - rozvoj poradenství pro obce, regiony, podnikatele... prostřednictvím rozvojových agentur
 - zintenzivnění podpory hosp. a technolog. parků

Cíle RP 1994 - 1999

- 6, resp. 7 cílů strukturální politiky
- z hlediska RP 4 nejdůležitější:
 - a) rozvoj a strukturální přeměna zaostávajících regionů:
 - zaostávající regiony – ty, v nichž je HDP na 1 obyvatele v průběhu stanovených 3 let nižší než 75% průměru EU
 - v roce 1993 (podle jednotek NUTS 2) v nich žilo 26,6% obyvatel EU

b) konverze regionů vážně postižených hospodářským úpadkem:

- regiony NUTS 3 a mikroregiony, kde (primární kriteria):
 - míra nezaměstnanosti převyšuje průměr EU
 - zaměstnanost v průmyslu převyšuje průměr EU a zároveň zaznamenává velký pokles
- mohou být určeny i na základě sekundárních kriterií, např.: území se strukturálními problémy neprůmyslového charakteru
- 1993 – necelých 15% obyvatel EU

c) rozvoj a strukturální adaptace agrárních regionů:

- regiony, které splňují alespoň 2 ze 3 kritérií:
 - vysoký podíl zaměstnanosti v zemědělství
 - nízká příjmová úroveň v zemědělském sektoru
 - nízká hustota zalidnění nebo výrazné depopulační trendy
- sekundární kritéria definována jednotlivými členskými státy
- 1993 – 8,2% obyvatel EU

d) rozvoj řídkce zalidněných regionů (ve Švédsku a Finsku)

- území, kde hustota zalidnění nepřevyšuje 8 obyv./km²
- celkově – nejvíc regionů zařazených do cílů RP bylo v Řecku, Irsku a Portugalsku, nejméně v Dánsku a Nizozemí

2000 – 2006

- reforma reg. a strukt. politiky – redukce (koncentrace) cílů na 3
- Reforma strukturálních fondů
- 213 mld. EUR

- Cíl 1 – Pomoc zaostávajícím regionům (70% prostředků)
- Cíl 2 – Podpora hospodářské a sociální konverze v regionech se strukturálními problémy
- Cíl 3 – Modernizace systémů vzdělávání a podpory zaměstnanosti.

2000 – 2006

k RP se váže především cíl 1 a 2 (předtím cíle 1, 6, 2, 5b), cíl 3 spíše strukt. politika (předtím cíle 3 a 4) – ale pozor, jenom „zhruba“, ne doslovně

Pro nově přistoupivší země předvstupní fondy:

- Phare
- ISPA
- Sapard

- cíl 1: pomoc regionům, jejichž rozvoj zaostává
- pro NUTS 2 s HDP na 1 obyvatele nižším než 75% průměru EU (průměr roky 1994 – 1996)
- rovněž nejodlehlejší regiony regiony EU a regiony bývalého cíle 6, území dřívější iniciativy PEACE (Irsko a Sev. Irsko) a pro švédské pobřeží Botnického zálivu
- přechodné období (6 – 7 let) pro regiony, které v předchozím období čerpaly z Cíle 1 a v období 2000 – 2006 již nesplňovaly kritéria (vyšší HDP)
- o zařazení regionu rozhodovala EK
- 22% populace EU
- 69,7% prostředků fondů (136 mld. Euro)

- cíl 2: hospodářská a společenská konverze oblastí, které čelí strukturálním obtížím:
- regiony postižené SE restrukturalizací a nezískávaly pomoc Cíle 1
- zařazení regionu – rozhodnutí EK po konzultaci s jednotlivými státy – pravidlo: max. redukce nesmí přesáhnout 1/3 oblastí, které získávaly podporu z cíle 2 a 5b v roce 1999
- přechodné období 6 let pro území, které předtím čerpaly z cíle 2 a 5b, ale 2000 – 2006 nebyly zařazeny
- celkově – 18% populace EU (10% oblasti průmyslu a služeb, 5% venkovské oblasti, 2% městské oblasti, 1% obl. závislé na rybolovu)
- 11,5% prostředků fondů, 22,5 mld. Euro

- cíl 3: adaptace a modernizace politiky a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti:
- regiony, které nezískávaly pomoc z cíle 1
- rámec pro akce členských států v oblasti lid. zdrojů
- adaptace a modernizace systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti
- 12,3% prostředků fondů, 24 mld. Euro

Reg. a strukt. politika EU v období 2007 - 2013

- více členských států – větší ekon., soc., teritor. disparity
- směřování k posílení potenciálu růstu a konkurenceschopnosti (EU, státy, regiony)
- posílení konkurenceschopnosti – nástroj politika soudržnosti
- obecné zásady pro politiku soudržnosti 2007 – 2013:
 - přitažlivější Evropa a její regiony pro investory a pracující
 - zlepšení znalostí a inovace pro růst
 - vytváření nových a lepších prac. Míst
- 336,1 miliard EUR.

cíle pro období 2007 – 2013

- konvergence
- reg. konkurenceschopnost a zaměstnanost
- evropská územní spolupráce

Cíl: konvergence

- podpora růstu a tvorby prac. míst v nejméně rozvinutých členských zemích a regionech
- především regiony s HDP/obyv. menším než 75% průměru EU
- klíčový cíl – podpořit tvorbu podmínek a faktorů pro zvýšení růstu, kt. povede ke skutečné konvergenci – založeno na dlouhodobých strategiích rozvoje konkurenceschopnosti a zaměstnanosti
- podpora z ERDF, ESF a Kohezního fondu

Cíl: regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

- reakce EU na různé změny a trendy: ekon. a soc. změny, restrukturalizace ekonomiky, globalizace, znalostní ekonomika, stárnutí populace, imigrace atd.
- mobilizace států, regionů a dalších subjektů pro dosahování cílů EU
- všechny státy EU, dvojí přístup (spíše mimo méně rozvinuté členy):

- 1. příprava a podpora regionálních změn – základem jsou reg. programy – řešení potíží v regionech jako např. reg. závislé na tradičních odvětvích, městské oblasti v úpadku, venkov. oblasti se stárnoucí populací a pod.
- 2. pomoc lidem připravit se a reagovat na změny – základ – národní programy (politika soudržnosti) – posílení zavádění a realizace strukturálních reforem na trhu práce a posílení soc. inkluze
- 3 priority: růst schopnosti přizpůsobit se (u pracovníků i podniků – investice do rozvoje dovedností, školení atd.), zvýšení zaměstnanosti a prevence brzkých odchodů z trhu práce, růst zaměstnanosti u lidí s potížemi v přístupu na trh práce a v udržení prac. místa

Cíl: evropská územní spolupráce

- podpora harmonického a vyváženého rozvoje území EU
- podpora spolupráce mezi různými částmi EU při řešení významných problémů na úrovni přeshraniční, nadnárodní a meziregionální
- zaměření na integrované programy financované z ERDF
- problémy – rozvoj měst, venkova, ekon. vztahů a sítí malého a středního podnikání

Finanční zdroje

- v letech 2007 – 2013 – na politiku soudržnosti cca 308 mld. Euro
- 81,5% (251 mld.) na cíl 1 se zaměřením na nové členské státy
- 15,95% (49 mld.) cíl 2

Strategie Evropa 2020

- reakce na ekon. krizi a strukturální nedostatky evr. hospodářství
- vize evropské sociálně-tržní ekonomiky v roce 2020

- 3 vzájemně se prolínající se priority:
- inteligentní růst - rozvoj znalostní ekonomiky a inovací
- udržitelný růst – podpora ekologičtější a konkurenceschopnější ekonomiky, méně náročné na zdroje
- inkluzivní růst – podpora ekonomiky s vysokou zaměstnaností a snižující chudobu

Reg. a strukt. politika EU pro období 2014-2020

- směřování k naplňování cílů strategie Evropa 2020 a realizace Dohody o partnerství:
- nastavení systému předběžných podmínek
- vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací
- větší důraz na monitoring a hodnocení
- zpřísnění pravidel o vyplácení pro jednotlivé státy
- vyšší míra uplatnění územně specifického přístupu a využití integrovaných nástrojů
- snížení počtu cílů na 2 a vyčlenění 3 kategorií regionů podle ekonomické výkonnosti...

Cíle 2014 - 2020

- Cíl 1 – Investice pro růst a zaměstnanost – politika soudržnosti, naplňování cílů strategie Evropa 2020
- Cíl 2 – Evropská územní spolupráce – přeshraniční, nadnárodní a meziregionální

- Regiony podpory
 - méně rozvinuté regiony s HDP/ob. nižším než 75 % průměru EU-27
 - přechodné regiony s HDP/ob. mezi 75 % - 90 % průměru EU-27
 - rozvinuté regiony s HDP na ob. vyšším než 90 % průměru EU-27

- financování z ESIF - Evropských strukturálních a investiční fondů

Strukturální fondy 2014-2020

- malé změny oproti předcházejícímu období
- EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj (podpora malého a středního podnikání, budování infrastruktury a občanské vybavenosti, investice do výzkumu a vývoje...)
- ESF – Evropský sociální fond (podpora vysoké úrovně zaměstnanosti a kvalitní zaměstnání, podpora vyšší úrovně vzdělávání a rovnosti příležitostí, sociální začleňování a boj proti chudobě)
- další fondy: FS – Fond soudržnosti, EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ENRF – Evropský námořní a rybářský fond

ARCHITEKTURA POLITIKY SOUDRŽNOSTI

2007-2013		2014-2020		
Cíle		Cíle	Kategorie regionů	Fondy
Konvergence	ERDF ESF	Investice do růstu a zaměstnanosti	Méně rozvinuté regiony	ERDF ESF
Konvergence – postupné vyřazování			Přechodové regiony	
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – postupné zařazování				
	Fond soudržnosti		Fond soudržnosti	
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF		Více rozvinuté regiony	ERDF ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF	Evropská územní spolupráce		ERDF

Fond soudržnosti (FS)

Investuje do zeleného růstu a udržitelného rozvoje a zlepšuje konektivitu v členských státech s HDP nižším než 90 % průměru zemí EU-28.

6,25 mld. €

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Jeho cílem je posilování regionální hospodářské a sociální soudržnosti prostřednictvím investic do sektorů posilujících růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst. Z EFRR jsou financovány také projekty Evropské územní spolupráce.

11,94 mld. €

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)

Hlavním cílem fondu je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. Z tohoto fondu jsou financovány aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu podporující konkurenceschopnost, ochranu a zlepšování podmínek rybolovu.

0,03 mld. €

Evropský sociální fond (ESF)

ESF investuje do lidských zdrojů a zaměřuje se na zlepšování příležitostí k zaměstnání a vzdělávání. Také se snaží pomáhat znevýhodněným osobám a lidem ohroženým chudobou či sociálním vyloučením.

3,43 mld. €

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

Pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost odvětví zemědělství a lesnictví, zlepšovat životní prostředí, stav krajiny i kvalitu života ve venkovských oblastech a podporuje diverzifikaci venkovského hospodářství.

2,3 mld. €

**Celkem 23,9 mld. €
pro Českou republiku
v období 2014–2020**

Důsledky pro RP ČR

- zjednodušení dotačního systému – namísto 17 pouze 8 OP
- jednotlivé ROP sloučeny pod Integrovaný regionální operační program
- v rámci čerpání ze strukt. fondů nebude nutné oddělovat OP pro Prahu a zbytek České republiky (při zachování měr spolufinancování pro danou kategorii regionů)

- zjednodušení administrativy při žádání o dotaci
- větší důraz na monitoring a hodnocení
- pro ČR bude vyčleněno cca 20,5 mld. eur (2007-2013: 26,7 mld. eur)
- zvýšení nároků na míru přeshraniční spolupráce (s příhraničními regiony)

Principy reg. politiky EU

řada základních a doplňkových principů (platné pro RP i strukt. politiku):

- princip soudržnosti (kohezní princip)
- princip partnerství
- princip programování
- princip doplňkovosti
- princip hodnocení a monitorování
- princip koordinace a harmonizace

- princip integrace
- princip konvergence
- princip solidarity
- princip subsidiarity
- princip kompatibility
- princip proporcionality

pro realizaci RP a SP můžeme považovat za nejdůležitější:

- princip koncentrace – zásada koncentrace úsilí – snaha o co nejúčelnější využití prostředků (nejvíc prostředků – regiony s největšími problémy, projekty s největším efektem)
- princip partnerství – na konkrétním využití, rozdělení prostředků EU se mají co nejvíce podílet příjemci, t.j. ti pro které jsou prostředky určeny
- princip programování – důraz na komplexní řešení problémů v co nejširších časových a prostorových souvislostech (střednědobý až dlouhodobý přístup, víceleté programovací období)

- princip monitorování a vyhodnocování – průběžné sledování a hodnocení opatření a efektivnosti (např. věcné a finanční plnění projektů)
- princip adicionality (doplňkovosti) – spolufinancování schválených projektů – prostředky ze společného rozpočtu EU mají ostatní veřejné výdaje pouze doplňovat, ne je nahrazovat (peníze EU nenahrazují rozpočtové výdaje členských států, resp. prostředky ze zdrojů EU musí být doplněny určeným podílem zdrojů ze strany příjemce pomoci)

Cíle regionální politiky EU

- obecné cíle:
 - snížení rozdílů v životní úrovni obyvatel jednotlivých regionů, zajištění výváženého soc. a ek. vývoje
 - předcházení výrazným novým reg. problémům, jež mohou být způsobeny strukturálními změnami v evropském nebo světovém hospodářství

Nástroje reg. politiky v EU

- základ – ekon. nástroje na podporu problémových oblastí
- kromě nich i jiné, např. (v rámci rozvojových programů) podpora rozvoje infrastruktury, lidských zdrojů, zlepšování ŽP atd.
- ekon. nástroje – představují typy pobídkových stimulů (zejména pro podnikání)
- 5 kategorií reg. pobídkových stimulů - kapitálové granty (kryjí určité % rozpočtových nákladů projektu), dotace vztahující se k úrokům nebo půjčkám, daňové úlevy, zvýhodněné odpisové sazby, dotace vztahující se k pracovní síle
- hlavním nástrojem RP EU jsou tzv. strukturální fondy

Strukturální fondy

- Strukturální fondy jako podmnožina Evropských strukt.a investičních fondů
- společný cíl – snižování rozdílů v životní úrovni mezi regiony EU
- Politika soudržnosti: ERDF, ESF, FS

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

- Strukturální fond
- základní poslání – pomoc při odstraňování reg. nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů
- podporuje stabilní a trvale udržitelný rozvoj a vytváření trvale perspektivních pracovních míst

- hlavní oblasti politiky ERDF:
- investice k vytvoření nebo zachování permanentních prac. míst
- investice od infrastruktury
- rozvoj endogenního potenciálu podporováním lokálního rozvoje a aktivit malého a středního podnikání
- technická pomoc

fin. příspěvky ERDF mohou být poskytovány na akce podporující:

- produktivní prostředí (růst konkurenceschopnosti malých a středních firem, zvyšování atraktivity regionů – zejména infrastruktura)
- výzkum a rozvoj technologií (nové technologie, inovace)
- rozvoj informační společnosti
- rozvoj cest. ruchu, investice do kultury (ochrana kult. a přír. dědictví) – podmínkou je tvorba trvalých prac. míst
- ochrana a zlepšení ŽP – čisté a účinné využití energií, obnovitelné zdroje
- rovnost mezi muži a ženami v oblasti zaměstnání
- nadnárodní, přeshraniční, meziregionální spolupráci

Evropský sociální fond (ESF)

- Strukturální fond
- objemem prostředků druhé místo mezi strukturálními fondy
- všeobec. poslání – podpora opatření pro prevenci a boj s nezaměstnaností, rozvoj lidských zdrojů, rovnost příležitostí, rozvoj hosp. a soc. soudržnosti
- <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

(Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond)

Je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.

Evropský námořní a rybářský fond (Finanční nástroj na podporu rybolovu)

- podpora rybářského sektoru, navazujícího zpracovatelského průmyslu, marketingu atd.
- <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

Fond soudržnosti (kohezní fond)

- nepatří mezi strukturální fondy
- cíl – podpora hosp. a soc. soudržnosti
- týká se celých států s nejméně rozvinutou ekonomikou – HNP na obyvatele nižší než 90% průměru EU
- 2000 – 2006 – Irsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko + noví členové
- finance zejména do dvou druhů projektů:
 - projekty v oblasti ŽP
 - projekty společ. zájmu na poli doprav. infrastruktury
- spolufinancuje také – předběžné studie projektů vhodných pro financování z fondu a technickou pomoc (propagace, informační kampaně)

Horizontální témata

- priority, kterým musí být v programových dokumentech věnována přiměřená pozornost
- plošná opatření, kt. by měla být zahrnuta ve všech aktivitách podporovaných z fin. prostředků EU
- 2007 – 2013 – horizontální priority (chápány v nejširším slova smyslu):

- rovnost příležitostí – odstranění, zamezení diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnic. původu, nábož. vyznání, světonázoru, zdravot. postižení, věku, sex. orientace
- téma udržitelného rozvoje – dosahování a udržování rovnováhy ekon., ekol., sociální dimenze